

Lausunto 23.5.2025

Väylävirasto

Naantalin kaupungin lausunto Väylävirastolle Naantalin liikennepaikan kehittämistä koskevasta ratasuunnitelmasta

Nähtävillä olleeseen ratasuunnitelmaan *Naantalin liikennepaikan kehittäminen, ratasuunnitelma: Naantali* (VÄYLÄ/1582/04.01.01/2023) ja mainitusta suunnitelmasta tehtyihin muistutuksiin liittyen Naantalin kaupunki lausuu seuraavaa sekä vastineenaan kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

Kaava-aineistot ja niiden ajantasaisuus sekä oikeellisuus

Ratasuunnitelman hyväksymisesityksessä olevasta kaavataulukosta puuttuvat seuraavat suunnittelualueella voimassa olevat asemakaavat: Ak-11 *Naantalin kaupungin VI kaupunginosan asemakaava* ja Ak-188 *Keskustan laajentumisalue 2. ja 3. kaupunginosa*. Nähtävillä olevassa suunnitelma-aineistossa ei ole suunnittelualueita koskevia tai rajaavia asemakaavoja. Asemakaavoja on yhteensä 9 kappaletta. Kaavataulukosta puuttuvat asemakaavat toimitetaan erikseen pdf-muotoisina.

Ratasuunnitelmasta saadut muistutukset

Ratasuunnitelmasta jätettiin neljä muistutusta. Muistutusten jättäjinä oli kolme rata-alueen lähikorttelien asunto-osakeyhtiötä sekä yksi yksityishenkilö. Kantanaan Naantalin kaupunki toteaa muistutuksiin ja niissä esiin nostettuihin seikkoihin seuraavaa:

Melu:

Yhteismeluselvitys tulee teettää ja sen mukaisesti laatia tarvittavat suunnitelmat sekä tehdä tarvittavat meluntorjunnan toimenpiteet. Suunnitelmia tulee tarvittaessa täydentää. Väyläviraston tulee selvittää, missä vaiheessa mahdollisesti tarvittavat toimenpiteet ovat tarpeen ja järkevintä toteuttaa.

Rakentamisen aikaiset haitat:

Rakentamisen aikaisia haittoja on pyrittävä minimoimaan. Naantalin kaupungin antamia ympäristönsuojelumääräyksiä tulee noudattaa.

Muut asiat:

Lausunto 23.5.2025

Muistutuksissa mainitut yksityiskohtaiset asiat, kuten kuivatus, kaltevuus ja rakenteiden purku ratkaistaan ennen rakentamista laadittavassa radan rakentamissuunnitelmassa.

Vuorovaikuttamisen ja tiedoksiannon toimenpiteet

Asemanseudun asemakaava:

Asemanseudun asemakaava ja asemakaavan muutoksen (Ak-353) valmisteluaineisto on ollut nähtävillä 3.5.2024-3.6.2024 kaupungin verkkosivuilla ja sähköisellä ilmoitustaululla. Lisäksi kuulutus on julkaistu Rannikkoseutu-lehdessä 3.5.2024.

Asemanseudun asemakaava ja asemakaavan muutoksen ehdotus on ollut nähtävillä 18.2.2025-19.3.2025 kaupungin verkkosivuilla ja sähköisellä ilmoitustaululla. Lisäksi kuulutus on julkaistu Rannikkoseutu-lehdessä 14.2.2025.

Naantalin liikennepaikan kehittäminen ja ratasuunnitelman laatiminen Väyläviraston toimesta:

Väyläviraston kuulutus Naantalin liikennepaikan kehittämisen ratasuunnitelman suunnittelun ja maastotöiden aloittamisesta on ollut nähtävillä 12.10.2023-13.11.2023 kaupungin verkkosivuilla ja sähköisellä ilmoitustaululla.

Väyläviraston kuulutus Naantalin liikennepaikan kehittämisen ratasuunnitelmasta on ollut nähtävillä 20.3.2025-22.4.2025 kaupungin verkkosivuilla ja sähköisellä ilmoitustaululla.

Väyläviraston kutsu ratasuunnitelman vuorovaikutustilaisuuteen, joka järjestettiin 14.5.2024, on ollut nähtävillä kaupungin verkkosivuilla 2.5.2024-15.5.2024.

Valtakunnallisen ja alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutuminen

Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on asetettu seuraavat tavoitteet:

- Saavutettavuus
- Kestävyys
- Tehokkuus

Saavutettavuudella käsitetään paitsi kansainvälistä ja alueiden välistä saavutettavuutta myös alueen sisäistä saavutettavuutta. Naantalin liikennepaikan kehittäminen edistää saavutettavuutta kaikilla mainituilla tasoilla. Naantalin satama on TEN-T ydinverkon satamana osana kansainvälistä matka- ja tavaraketjua. Naantalin sataman rautatieyhteys kuuluu TEN-T-kattavan tavaraliikenteen verkon rataosiin. Liikennepaikan kehittäminen

Lausunto 23.5.2025

mahdollistaa henkilöliikenteen kehittämisen osana Turun seudun paikallisjunaliikennettä sekä maan sisäisenä alueiden välillä osana kaukojunaliikennettä.

Varsinais-Suomen liiton helmikuussa 2025 julkaisemassa Varsinais-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelmassa 2025 on liikennejärjestelmälle määritelty seuraavat kehittämistavoitteet:

- Toimiva ja kilpailukykyinen
- Turvallinen ja kilpailukykyinen
- Kestävä ja vähäpäästöinen

Tässä liikennejärjestelmäsuunnitelmassa TEN-T liikennekäytävän yhdeksi kolmesta kärkihankkeesta on nimetty Naantalin radan sähköistys, perusparannus ja seisakkeet. Liikennepaikan kehittäminen luo edellytyksiä kaukojunaliikenteen jatkamiselle Turusta Naantalin sekä mahdollistaa myös paikallisjunaliikenteen aloittamisen osana Turun seudun paikallisjunaliikennettä. Henkilöjunaliikenteen aloittaminen lyhentää joukkoliikenteen matka-aikoja ja parantaa matkaketjujen toimivuutta. Radan sähköistys, perusparannus ja Naantalin liikennepaikan kehittäminen mahdollistavat tavaraliikenteen rautatiekuljetusten uudelleenaloittamisen, parantavat teollisuuden kuljetusten kilpailukykyä sekä edistävät huoltovarmuuskuljetusten toimivuutta. Naantalissa on vireillä kaksi isoa vihreän siirtymän hanketta, joiden kuljetuksia voidaan toteuttaa rautateitse. TEN-T-verkon osalta toimenpiteet mahdollistavat rautateiden kattavaan verkkoon kuuluvan rataosan liikennöinnin sekä lisäksi merkittävästi parantaa TEN-T-ydinverkkoon kuuluvan Naantalin sataman toimintakykyä.

Naantalin liikennepaikan kehittäminen vastaa siis erinomaisesti valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelmassa sekä Varsinais-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin.

Lausuntohetken kaavatilanne ja kaavojen yhdenmukaisuus ratasuunnitelman kanssa

Asemanseudun asemakaavan ja asemakaavan muutoksen laatimista ohjaa vuonna 2017 Naantalin kaupunginvaltuustossa hyväksytty oikeusvaikutteinen *Manner-Naantalin osayleiskaava* (Y-16). Siinä suunnittelualueelle on merkitty pysäköintiä (p) sekä kevyen liikenteen väyliä ja niiden kehittämistarpeita. Radan varteen on osoitettu kevyen liikenteen laatukäytävän yhteystarve, nykyisen marketin kohdalle pohjoiseteläsuuntainen kevyen liikenteen yhteystarve. Nykyisen ratapiha-alueen läpi on merkitty myös uusi ohjeellinen tieyhteystarve (Opintie). Aseman, radan ja Armonlaaksontien (Kehätien) ympäristöön on rajattu liikennemelualueen likimääräinen raja (me). Maankäytön osalta osayleiskaavassa alueelle on osoitettu keskustatoimintojen aluetta (C), asuinpienalojen aluetta (AP) sekä puistoja (VP).

Manner-Naantalin osayleiskaavan mukainen pohjoiseteläsuuntainen kevyen liikenteen yhteystarve Kreivinkadulta/Presidentinkadulta suoraan Turun Osuuskaupan

Lausunto 23.5.2025

liikerakennukselle ja edelleen Järveläntielle on ratasuunnitelmassa korvattu hieman pidemmällä, radan pään kiertävällä yhteydellä. Selvitysvaiheessa ohjeellinen tieyhteystarve Opintieltä ratapihan pohjoisreunaa Järveläntielle todettiin tarpeettomaksi, eikä sitä myöskään ole ollut tarvetta huomioida nyt tehdyssä ratasuunnitelmassa. Kyseisen yhteyden korvaa radan suuntainen jalankulku- ja pyöräyhteys. Ratasuunnitelma toteuttaa hyvin yleiskaavan tavoitteita.

Uusi Asemanseudun asemakaava ja asemakaavan muutos on hyväksymisvaiheessa. Asemakaavamuutoksen voimaan tultua ratasuunnitelma on yhdenmukainen asemakaavan kanssa.

Uuteen asemakaavaan ei ole merkitty rautatien suoja-alueita, koska asemakaava-alueella suoja-alue sisältyy rata-alueeseen tai muihin yleisiin alueisiin. Asemakaava-alueella ei ole rautatien tasoristeyksiä eikä tarvetta näkemäalueiden merkitsemiseen.

Kaupungin osallistuminen rautatien rakentamis- ja kunnossapitokustannuksiin, kustannusjakoehdotus

Naantalin kaupunki osallistuu Naantalin liikennepaikan kehittämisestä koituviin kustannuksiin, mutta haluaa esittää suunnitelma-asiakirjoissa olevaan *kustannusjakoehdotukseen* muutoksia sekä pitää kaupungille esitettyä osuutta kustannuksista liian korkeana.

Valtion ja kuntien totuttu työnjako ja vakiintuneet käytänteet huomioiden kaupunki ei näe perusteltuna osallistumistaan sellaiseen investointiin, joka tehdään valtion taseessa olevaan rataverkkoon. Rata-asioiden lähes poikkeuksetta tulisi kuulua täysimääräisesti Väylävirastolle. Kaupunki sen sijaan näkee perusteltuna osallistua kustannuksellaan määrätyllä osuudella asemaseudun ja sitä ympäröivän kunnallisen ym. infrastruktuurin toteutukseen. Kaupunki kantaa huolta hyvinvointialueuudistuksen myötä heikentyneestä investointikyvystään sekä kasvavasta paineesta osallistua enenevässä määrin (mm. MAL-sopimusten kautta) sellaisiin kustannuksiin, joita perinteisesti on pidetty valtion vastuulla olevina.

Kustannusjako ehdotetun mukaisena ei ole myöskään linjassa kaupungin ja valtion (VR-Yhtymä Oy) asemaseudun kaavoittamisen tiimoilta aikanaan laatimien sopimusten, aiesopimus vuodelta 2003 ja maankäyttösopimus vuodelta 2006, kanssa. Sopimukset liittyivät alueen voimassa olevaan asemakaavaan *Ak-280 VR:n alueen asemakaava ja asemakaavan muutos*. Alueen asemakaavoituksesta suoritettavia korvauksia arvioitaessa ja määritettäessä maankäyttösopimusta edeltäneeseen aiesopimukseen kirjattiin, että kaupunki joutuisi tulevaisuudessa osallistumaan ratapihajärjestelyistä mahdollisesti aiheutuviin ympäristörakentamisen kustannuksiin vain vähäisessä määrin.

Lausunto 23.5.2025

Kaupunki lisäksi kiinnittää huomiota siihen seikkaan, että Naantalin ratapihan peruskorjaus olisi tullut tehtäväksi joka tapauksessa tavaraliikenteen toimintamahdollisuuksien turvaamiseksi, ja tämä tiedossa ollut peruskorjaus olisi myös tarkoittanut tasoparannusta olemassa oleviin rakenteisiin. Ratapihan merkittävät muutokset, kuten varasto- ja kääntöraiteen rakentaminen, johtuvat tavaraliikenteen tarpeista ja vaatimuksista. Kaupungin näkemyksen mukaan ratapihan peruskorjauksen tulisi olla kaikilta osin Väyläviraston vastuulla.

Naantalin kaupunki näkee radan ja ratapihan muutokset erittäin tärkeinä matkustajaliikenteen käynnistämisen mahdollistamiseksi ja tavaraliikenteen toimintaedellytysten parantamiseksi. Väylävirastolle ehdotetaan kustannusjakoneuvotteluiden jatkamista kustannusjaosta sopimiseksi ja hankkeen käynnistämiseksi.

Yhdyskuntarakentaminen ja ylläpito:

Naantalin kaupunki toteuttaa rata-alueen ulkopuoliset järjestelyt samanaikaisesti ratatöiden kanssa. Kaupunki vastaa rata-alueella sijaitsevien YJ1 ja YJ2 jalankulku- ja pyöriteiden sekä pysäköintialueiden kunnossapidosta. Kaupunki vastaa viheralueiden kunnossapidosta liikennepaikan rakentamisen takuajan päättymisen jälkeen. Laiturialueen valaistusta lukuun ottamatta kaupunki vastaa muilta osin valaistuksen ylläpitokustannuksista. Naantalin kaupungilla ei ole huomauttamista ratasuunnitelmassa esitettyihin teknisiin ratkaisuihin.

Radan huleveden alitusputkien uusinta ja pohjapato voidaan siirtää ratasuunnitelmassa esitetyn mukaisesti. Pohjapadon läheisyydessä kulkee runkovesijohto, jonka siirtoa tulee arvioida, jotta johto ei jää pohjapadon alle. Naantalin Vesihuoltolaitos sitoutuu siirtämään vesijohdot ja viemärit ratapihan alueelta hankkeen aikana. Määräraha päätetään talousarvion yhteydessä.

LIITTEET:

- Ak-11, asemakaavakartta ja määräykset
- Ak-188, asemakaavakartta ja määräykset
- Aiesopimus 5.6.2023
- Maankäytösopimus 8.2.2006

Lausunto 23.5.2025

Naantalin kaupunki
Kaupunginhallitus

Laura Leppänen

kaupunginjohtaja

Riitta Luotio

hallintojohtaja